

Nefndasvið Alþingis
b.t. velferðarnefndar Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 9. júní 2016

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um lyfjastefnu til ársins 2020, 678. mál.

Þann 19. maí óskaði velferðarnefnd Alþingis eftir umsögn Félags atvinnurekenda (FA) um tillögu til þingsályktunar um lyfjastefnu til ársins 2020. Lyfjastefnan var unnin af nefnd á vegum heilbrigðisráðherra. Við gerð lyfjastefnunnar hafði nefndin samráð við hagsmunaaðila og óskaði m.a. eftir umsögn FA. FA skilaði tveimur umsögnum; umsögn lyfsalahóps FA og umsögn lyfjahóps FA.¹ Nefndin tók ýmsar athugasemdir FA til greina sem er fagnaðarefni en þó stendur ýmislegt eftir sem nánar verður rakið í umsögn þessari. Ráðherra staðfesti hina nýju lyfjastefnu í janúarbyrjun þessa árs.²

FA fagnar því að unnin sé heildstæð lyfjastefna en afar mikilvægt er að slík stefna gefi glögga mynd af markmiðum hins opinbera í lyfjamálum ásamt helstu vegvísunum að þeim markmiðum. Brýnt er að lyfjastefna feli í sér skýra framtíðarsýn, þ.e. hvert Ísland sem velferðarríki stefnir, hvort ætlunin sé að bera okkur saman við Norðurlöndin hvað heilbrigðisþjónustu varðar og með hvaða leiðum sé stefnt að því að ná því markmiði. Á árunum eftir efnahagshrunið voru engin ný lyf leyfð hér á landi líkt og kemur fram í lyfjastefnunni á bls. 10. Það aðhald stjórnvalda stendur í raun enn yfir enda fengu örfá ný og dýr lyf samþykki lyfjagreiðslunefndar á síðasta ári. Að jafnaði var slíkum lyfjum synjað með vísan til kostnaðarramma Landspítala og Sjúkratrygginga Íslands en hann byggir á fjárlögum. Ísland hefur þannig dregist umtalsvert aftur úr viðmiðunarlöndunum hvað varðar nýjar lyfjameðferðir. Ljóst er að ekki er hægt að una við þá staðreynd. Að mati FA er nauðsynlegt að skýrt komi fram í lyfjastefnunni hvernig vinna eigi úr þeirri stöðu sem nú er uppi sé stefnt að því að Ísland standi nágrannalöndum sínum jafnfætis hvað varðar heilbrigðis- og lyfjamál.

Eitt af meginmarkmiðum lyfjastefnunnar er tryggt aðgengi allra landsmanna að nauðsynlegum lyfjum. Eins og minnst hefur verið á hefur nýjum og dýrari lyfjum ítrekað verið synjað af lyfjagreiðslunefnd. Á bls. 23 í lyfjastefnunni er sérstaklega vikið að þessum lyfjum en þar segir: „Kostnaður þessara lyfja hefur óhjákvæmilega bitnað á aðgengi að þeim sérstaklega vegna aðhaldsaðgerða eftir efnahagshrunið.“ Stutt er frá því að Fanney Björk Ásbjörnsdóttir stefndi ríkinu vegna þeirrar ákvörðunar að synja henni um nýjustu lyf við lifrabólgu C en málið vakti mikla athygli.³ Lyfin sem hér voru notuð þykja úrelt í Evrópu og

¹ Umsögn lyfsalahóps FA: <http://www.atvinnurekendur.is/media/01.06.15.-Ums%C3%B6gn-lyfsalah%C3%B3ps-FA-um-Lyfjastefnu-2020.pdf>

Umsögn lyfjahóps FA: <http://www.atvinnurekendur.is/media/02.06.15.-Ums%C3%B6gn-lyfjah%C3%B3ps-FA-um-Lyfjastefnu-2020.pdf>

² <https://www.velferðarraduneyti.is/frettir-vel/nr/35429>

³ Frétt á visir.is 5. júlí 2015: <http://www.visir.is/stefnir-islenskra-rikinu--synjad-um-naudsynleg-lyf-vid-lifrabolgu-c-vegna-fjarskorts/article/2015150709488>

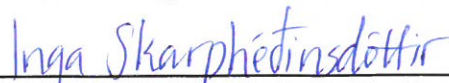
Bandaríkjunum, hafa mun meiri aukaverkanir og árangur meðferðarinnar lakari. Nýju lyfin sem Fanneyju var synjað um eru í notkun í öllum nágrannalöndum okkar og geta læknað sjúkdóminn í allt að 95 – 100% tilvika. Mál hennar og annarra sem glíma við þann sjúkdóm fékk farsælan endi með samstarfsverkefni heilbrigðisyfirvalda og lyfjafyrirtækisins Gilead um átak til að útrýma lifrabólgu C á Íslandi sem hófst í ársbyrjun.⁴ Hins vegar er ljóst að fjöldinn allur af lyfjum við annars konar sjúkdómum eru kostnaðarsöm og hafa með sömu rökum um skort á fjármagni verið synjað af lyfjagreiðslunefnd. Þar má t.d. nefna krabbameinslyf en yfirlæknir lyflækninga krabbameina á Landspítala hefur bent á að læknar vilji geta boðið upp á fleiri ný lyf. Segir hann að hefðu læknarnir aðgang að þessum nýju lyfjum væri oft hægt að fresta framgangi krabbameina, lengja líf sjúklinga eða meðhöndla sjúklinga sem þola ekki aðra krabbameinsmeðferð.⁵

Að mati FA er nauðsynlegt að gerð sé ítarlegri grein fyrir þeirri stöðu sem nú er uppi varðandi aðgengi að lyfjum enda alvarlegt að aðgengi sjúklinga að nauðsynlegum lyfjum sé ekki tryggt hér á landi. Þörf er á því að greina vandann og móta í kjölfarið stefnu hvernig bregðast á við svo nefnt markmið lyfjastefnunnar, um tryggt aðgengi allra landsmanna að nauðsynlegum lyfjum, sé ekki hjóm eitt. Að mati FA er þörf á að tekið sé mið af þessum veruleika og staflið þar um bætt við 1. kafla þingsályktunartillögunnar.

Samkvæmt e-lið 1. kafla þingsályktunartillögunnar á að leggja áherslu á að *vinna að opnun markaðarins og meiri samkeppni í samstarfi við Norðurlandþjóðir*. Þá segir í k-lið að *útboð verði styrkt og bætt og leitað eftir samstarfi um sameiginleg útboð með öðrum Norðurlandþjóðum*. Slík sameiginleg innkaup eru umfangsmikil og nauðsynlegt að huga að öllum þáttum. Taki íslenska ríkið þátt í útboðum á erlendum mörkuðum eru ýmis atriði sem þarf að líta til. Velta þarf upp ýmsum spurningum, m.a. hvort íslensk fyrirtæki yrðu með þessu í raun útilokuð frá lyfjaútboðum á vegum íslenska ríkisins. Bent er á að margir þættir eru umfangsmiklir og kostnaðarsamir, til að mynda flutningur, dreifing, gæðaeftirlit og geymsla lyfja. Horfa þarf til þess að sérþekking gæti tapast úr landi auk þess sem kostnaður hins opinbera vegna rekstrar og umsýslu myndi margfaldast. Miklu skiptir að horft sé heildstætt á málið enda getur sparnaður á einu sviði þýtt kostnaðarauka á öðru.

FA mælir með samþykkt þingsályktunartillögunnar að teknu tilliti til framangreindra athugasemda en áskilur sér þó rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum. Félagið lýsir sig jafnframt reiðubúið til að funda um efnið sé þess óskað.

Virðingarfyllst,
Félag atvinnurekenda

Inga Skarphéðinsdóttir, lögfræðingur

⁴ Frétt á vef velferðarráðuneytisins 7. október 2015: <https://www.velferdarraduneyti.is/frettir-vel/nr/35288> og frétt 22. janúar 2016: <https://www.velferdarraduneyti.is/frettir-vel/nr/35457>

⁵ Frétt á mbl.is 10. apríl 2015: http://www.mbl.is/frettir/innlent/2015/04/10/engin_ny_sjukrahuslyf_samthykkt/